

فصل ۵

اجرای پله

اجرای پله

مقدمه

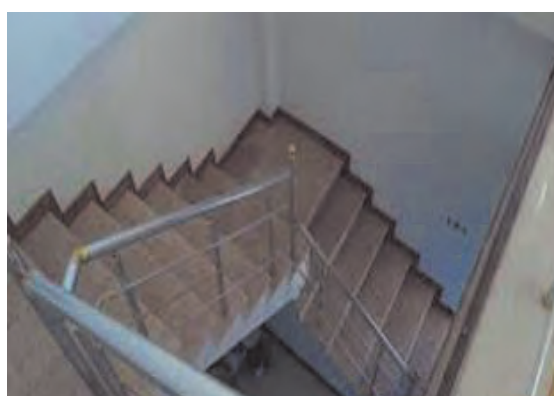
پله یکی از عناصر و اعضای مهم و اصلی در ساختمان‌ها می‌باشد که در معماری و مهندسی سازه، برای ارتباط عمودی انسان و وسایل در فضاهای ساختمان از آن استفاده می‌شود. جانمایی و محل مناسب پله در پلان معماری از اهمیت بالایی برخوردار است به گونه‌ای که با انتخاب جای مناسب پله، دسترسی به تمام طبقات به سهولت فراهم می‌شود.

استاندارد عملکرد

با استفاده از نقشه، ابزار و مصالح لازم مطابق دستورالعمل‌ها و ضوابط مبحث نهم مقررات ملی ساختمان، آرماتوربندی و قالب‌بندی پله بتنی را اجرا نماید.

پله

به تصاویر زیر نگاه کنید.

▲ شکل ۱

چند نوع از انواع مختلف پله را دیدید.

.....

تفاوت آنها با یکدیگر در چیست؟

.....

.....

.....

تعریف پله

وسیله ارتباط بین دو اختلاف سطح با شکستگی‌های منظم را پله می‌گویند.

شکل ۲ ▲

رابطه پله با قدم انسانی:

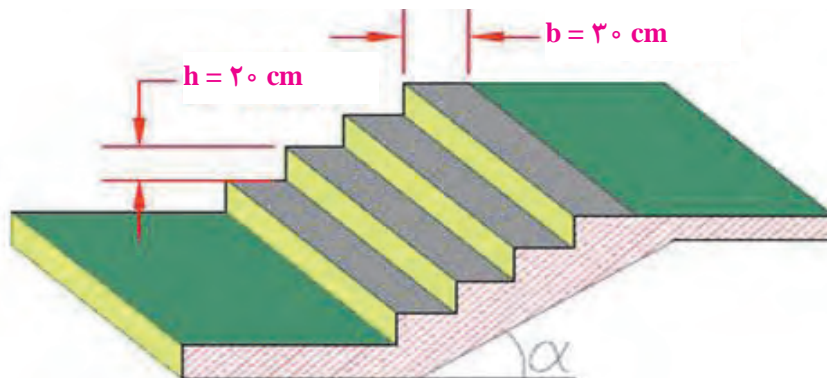
یکی از روابط متداول که ارتباط بین ارتفاع و کف پله را بیان می‌کند به صورت رابطه زیر است:

$$2h + b \leq 63 \sim 64 \text{ cm}$$

h : ارتفاع تک پله

b : اندازه کف تک پله

این اجزا در شکل ۳ دیده می‌شود.

شکل ۳ ▲

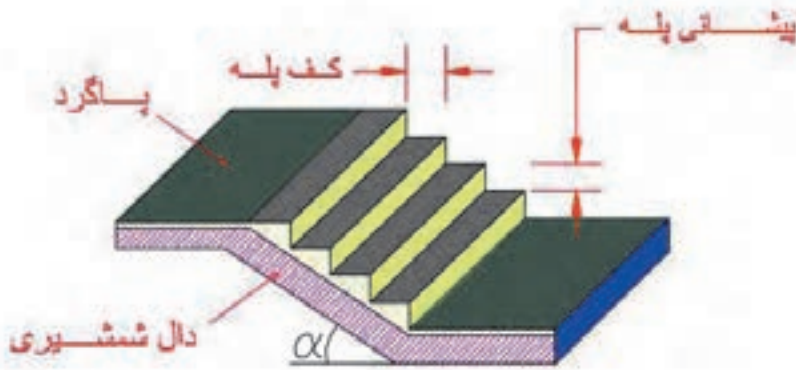
۶۳ تا ۶۴ سانتی‌متر، طول قدم (گام) انسان معمولی است.

ارتفاع هر پله در ساختمان‌های مسکونی ۱۸-۱۶/۵ سانتی‌متر است که در اجرا معمولاً آنرا ۲۰ سانتی‌متر در نظر می‌گیرند.

اجزای پله بتنی:

یک پله بتن مسلح از اجزای زیر تشکیل می‌شود: (شکل ۴)

- ۱- دال شمشیری راه پله
- ۲- کف پله (پاخور)
- ۳- پیشانی (ارتفاع)
- ۴- پاگرد

شکل ۴ ▲

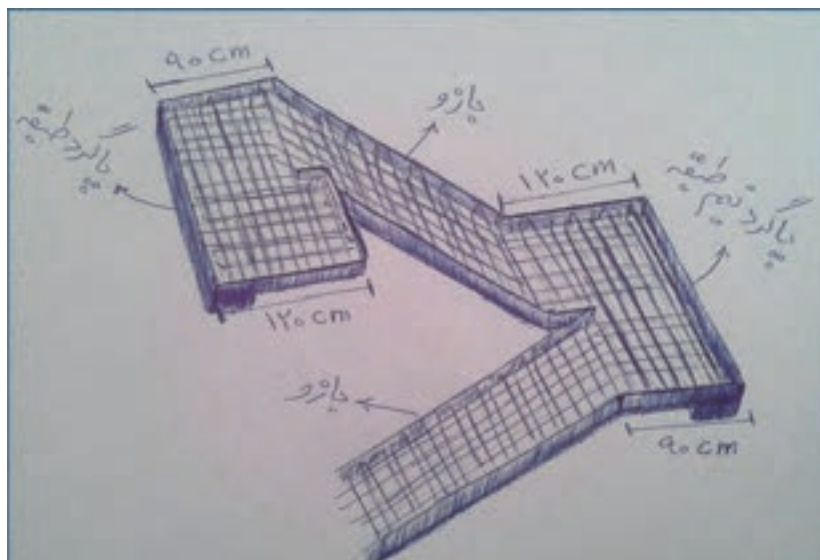
نکات مهم اجرای پله بتنی:

- تفاوت عرض پاگردهای بالا و پایین بازوی پله:

یکی از نکات اجرایی راه پله، نحوه قالب‌بندی راه پله در سازه‌های بتنی است. عرض پاگرد، در سمتی که به راه پله بالایی اتصال می‌یابد، به اندازه یک کف پله کمتر و در سمتی که به راه پله پایینی اتصال می‌یابد، برابر عرض پاگرد است که با اجرای سنگ پله این اختلاف عرض پاگرد جبران می‌شود.

مطابق مبحث نهم مقررات ملی ساختمان، در قالب‌بندی بازوی پله، اجرای قالب زیرین و کناری کافی است، زیرا شیب اکثر پله‌ها در آن کمتر از ۳۵ درجه است. چنانچه این شیب بیش از ۳۵ درجه باشد، باید قالب رویی پله نیز اجرا گردد.

شکل ۵ این نکته اجرایی در راه پله را بهتر نمایش می‌دهد.

شکل ۵ ▲

- میلگردهای انتظار در سقف‌ها و ستون‌ها:

نکته دیگر اینکه، در هر طبقه که راه پله اجرا می‌شود، باید میلگردهای انتظار در دو ردیف و دو شبکه موازی هم، تعبیه شود. با اجرای میلگردهای راه پله، در سقف بعدی، میلگردهای آن، به میلگردهای انتظار تعبیه شده (موجود)، بافته می‌شوند. انتهای قسمتی از میلگردهای انتظار که در سقف جانمایی می‌شوند باید دارای خم ۹۰ درجه باشد. به طور کلی در اجرای دال‌های بتنی سازه‌ای، همواره باید دو ردیف میلگرد استفاده گردد. همان‌طور که در تصویر زیر می‌بینید، به وسیله قطعات مناسب چوبی (فاصله نگهدار)، فاصله بین دو ردیف ثابت نگه داشته شده است. این قطعات چوبی با اجرای پله بعدی از محل خود برداشته می‌شود. (شکل ۶)

شکل ۶ ▲

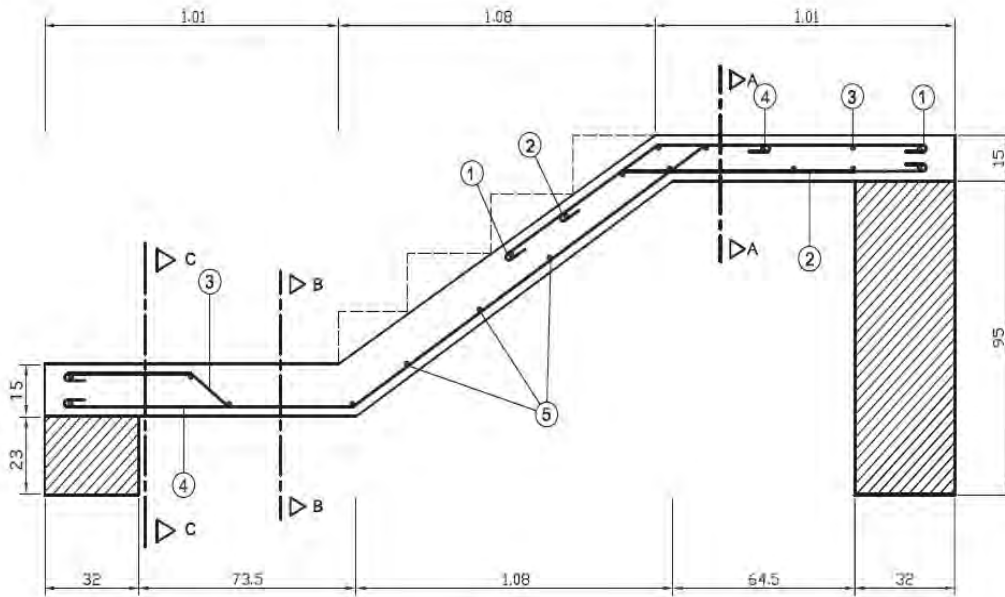
طول میلگرد انتظار نیز باید با توجه به مقادیر مندرج در نقشه و ضوابط مبحث نهم مقررات ملی ساختمان تعیین شود. به لحاظ تجربی، طول میلگرد انتظار را معمولاً ۱۰۰ تا ۱۲۰ سانتی‌متر در نظر می‌گیرند.

روش اجرای پله بتنی

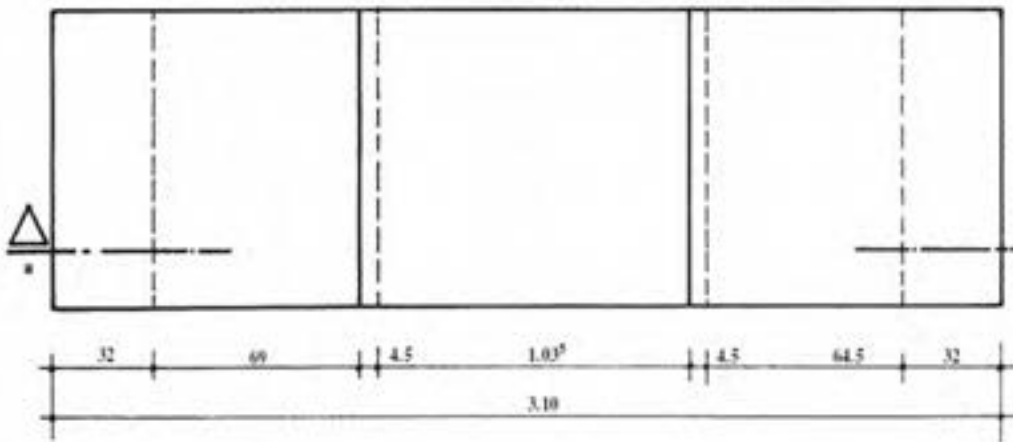
برای درک بهتر این مراحل را همراه کار عملی زیر و به صورت گام به گام بیان می‌کنیم.

گام اول: ساخت قطعات قالب

۱- محل دیوارهای زیر پله را با استفاده از شکل‌های ۷ و ۸ بر روی زمین پیاده کنید.

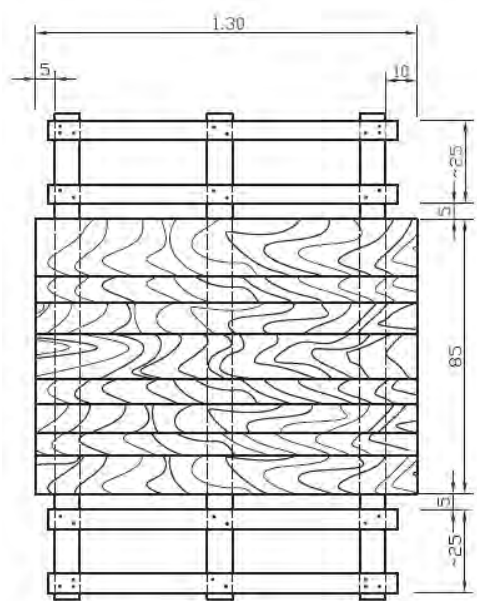
▲ شکل ۷ - برش a-a

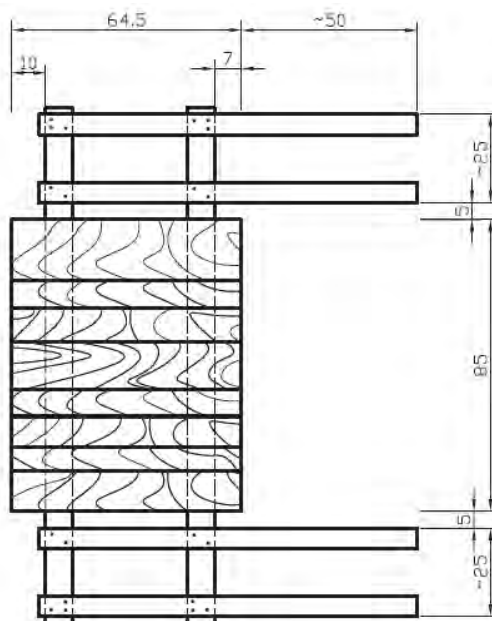
▲ شکل ۸ - نمای سر پله

۲- دیوارها را با اندازه مشخص شده در نقشه‌ها، با پیوند بلوکی و رعایت اصول فنی بچینید.

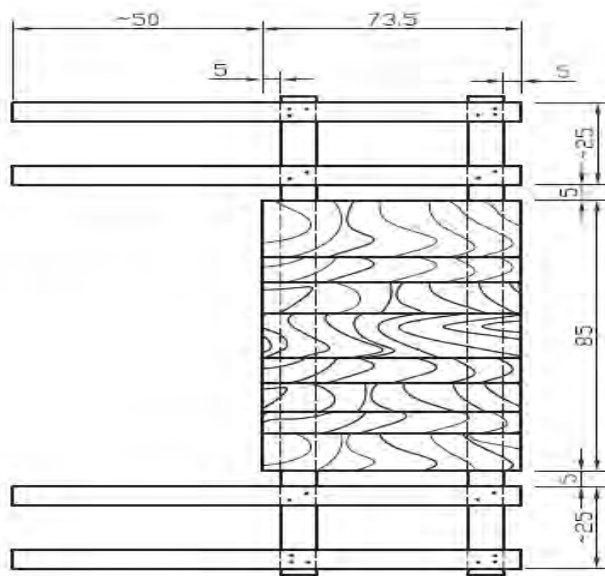
۳- صفحه قالب کف پله‌ها (رمپ) و صفحات قالب کف پاگردها را با رعایت کلیه نکات فنی مربوط مطابق شکل‌های ۹، ۱۰ و ۱۱ بسازید.

▲ شکل ۱۰ - صفحه قالب کف رمپ پله ۱ عدد

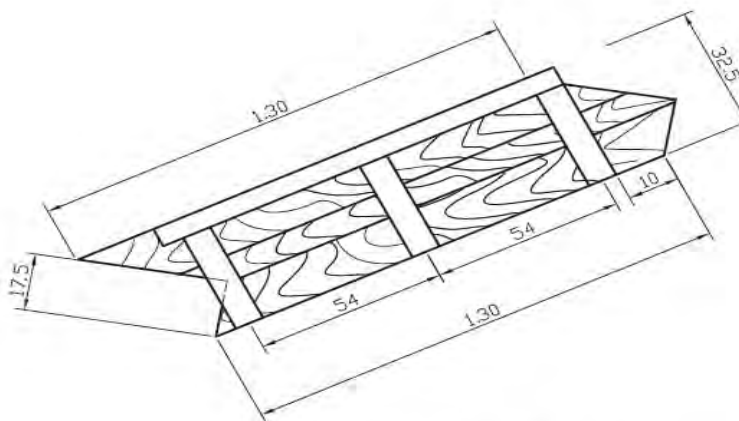

▲ شکل ۹ - صفحه قالب کف پاگرد بالا ۱ عدد

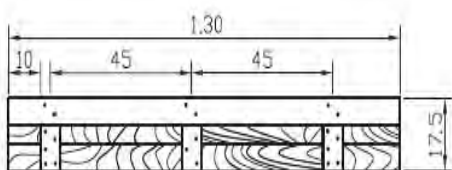

▲ شکل ۱۱ - صفحه قالب کف پاگرد پایین ۱ عدد

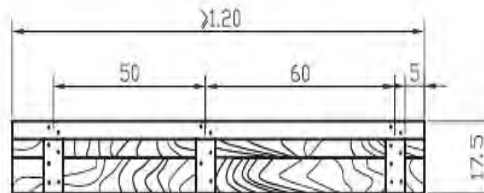
۴- صفحات گونه پله و پاگردها را مطابق شکل‌های ۱۲، ۱۳ و ۱۴ بسازید.

▲ شکل ۱۲ - صفحه قالب گونه رمپ پله ۲ عدد

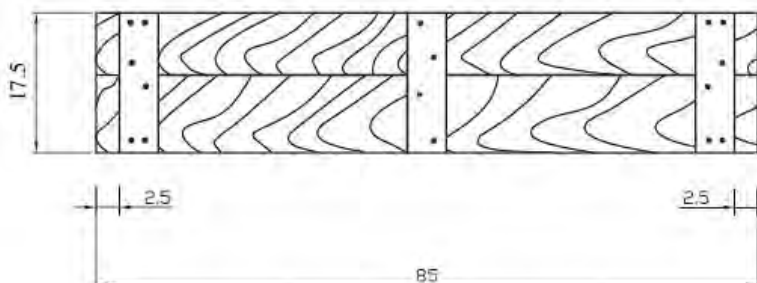

▲ شکل ۱۴ - صفحه قالب گونه پاگرد بالا ۲ عدد

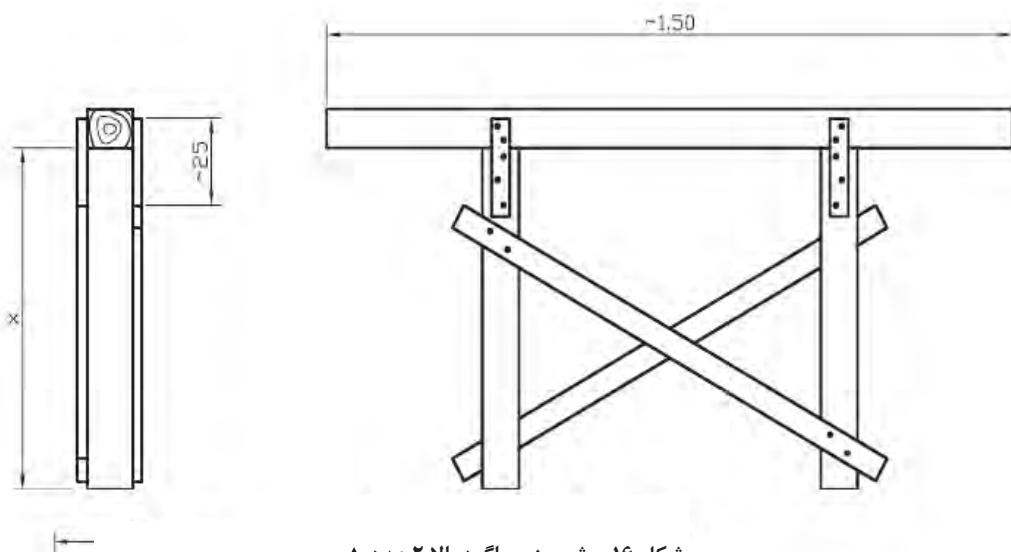
▲ شکل ۱۳ - صفحه قالب گونه پاگرد پایین ۲ عدد

۵- صفحه قالب جلوی پاگرد (پایین و بالا) را مطابق شکل ۱۵ بسازید.

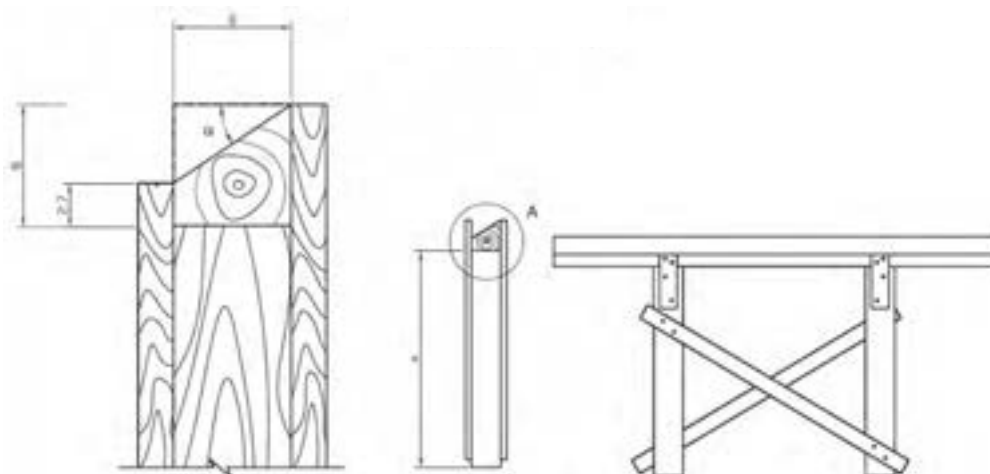

▲ شکل ۱۵ - صفحه قالب جلوی پاگرد ۲ عدد

۶- شمع‌های مربوط به پاگرد و رمپ پله را مطابق شکل‌های ۱۶ و ۱۷ بسازید.

▲ شکل ۱۶ - شمع زیر پاگرد بالا ۲ عدد

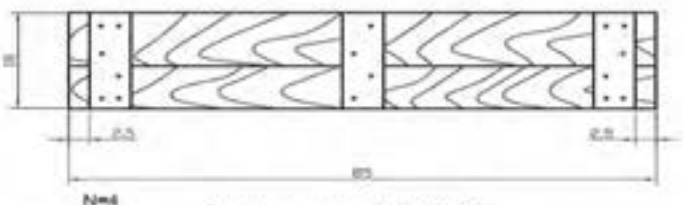
دetailed A

نسبت شیب ۲:۳

زاویه ۴۱ ۳۳

▲ شکل ۱۷ - شمع زیر رمپ پله ۲.۲ عدد

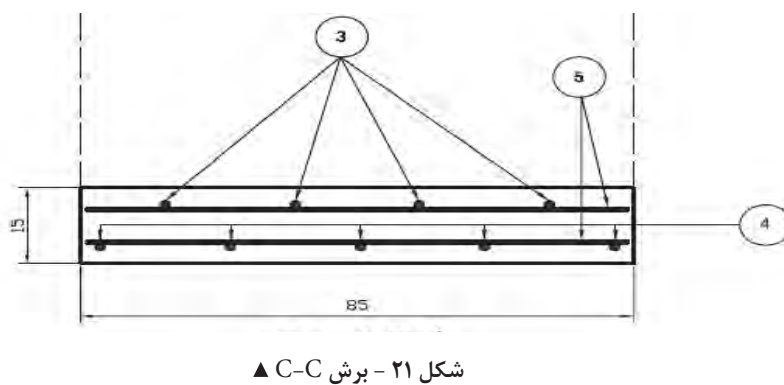
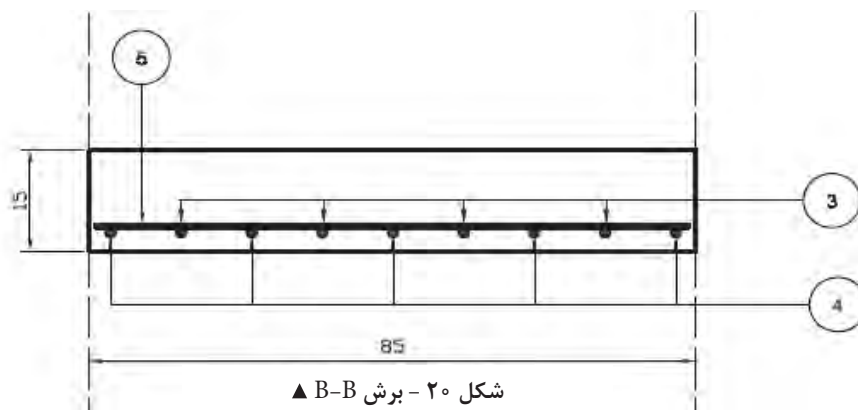
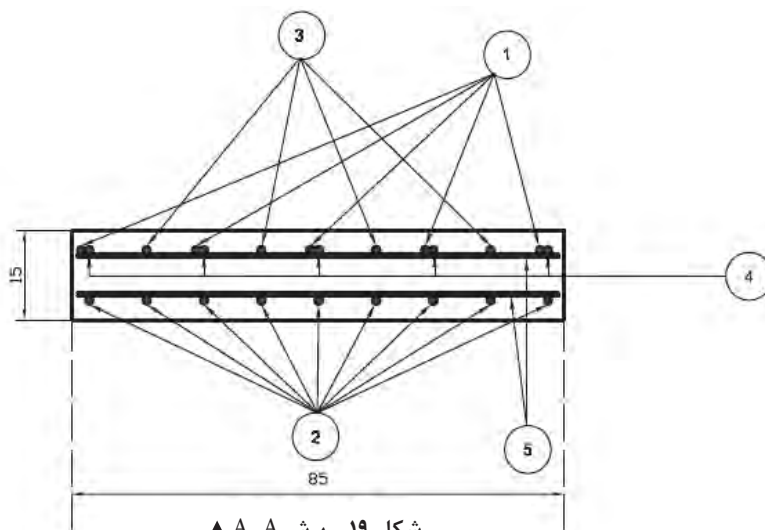
۷- قالب‌های پیشانی پله‌ها را مطابق شکل ۱۸ بسازید.

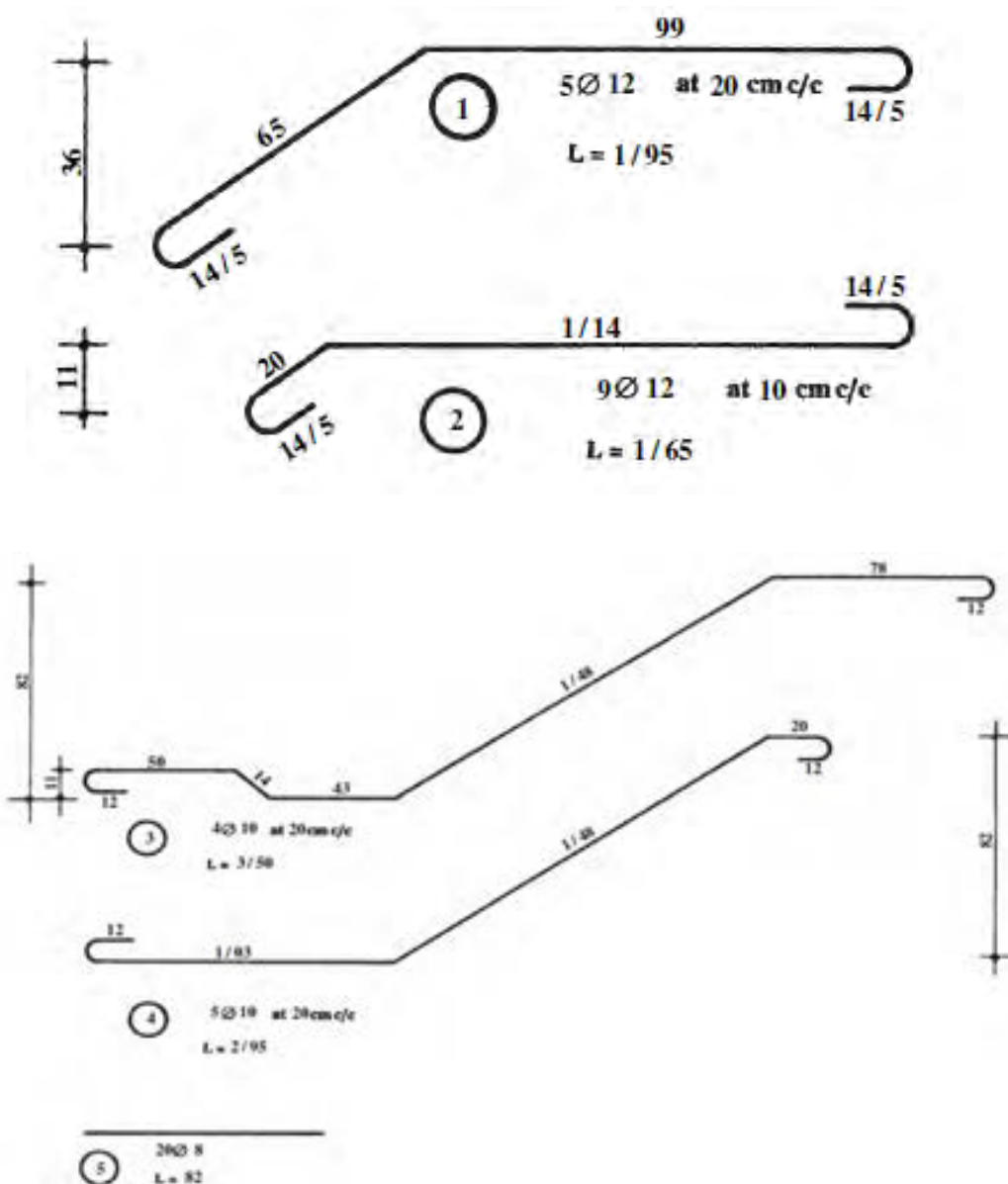
▲ شکل ۱۸ - صفحه پیشانی پله

گام دوم : ساخت میلگردها

در شکل ۱۹، ۲۰ و ۲۱ نقشه‌های آرماتوربندی پله مربوط به کار عملی را با اندازه‌های لازم و اجرایی می‌بینید.

- با توجه به شکل ۲۲ مراحل زیر را اجرا کنید.
- ۱- بررسی نقشه آرماتوربندی و محاسبه طول پوزیسیون‌های مختلف
 - ۲- برش میلگردها با طول مد نظر
 - ۳- رسم شابلن هر پوزیسیون
 - ۴- ایجاد خم‌های مناسب طبق شابلن
 - ۵- حال با توجه به بندهای گفته شده، میلگردهای پوزیسیون‌های ۱ تا ۵ و با مشخصات مندرج در شکل ۲۲ را با دقت بسازید.

▲ شکل ۲۲

با توجه به شکل ۲۲ و جدول زیر مقدار کل میلگرد مصرفی برای ساخت پله را محاسبه کنید.

شماره پوزیسیون Pos	قطر Φ (mm)	تعداد N	طول واحد l (m)	طول کل L (m)	وزن واحد طول G (kg/m)	وزن کل W (kg)	شکل یا فرم
۱							
۲							
۳							
۴							
۵							

گام سوم: مونتاژ و استقرار قالب

۱- کف قالب پاگرد پایین را با کمک چارتراش و گوه و الوار زیرگوه، در ارتفاع مورد نظر تراز کرده، گوه‌ها را میخ کنید تا ارتفاع تغییر نکند. (شکل ۲۳)

▲ شکل ۲۳

۲ - صفحه قالب کف پاگرد بالا را با شمع مربوط، به وسیله گوه تراز کرده و گوه‌ها را میخ کنید. شمع‌ها را پس از شاغول کردن، از طریق چپ و راست‌ها، در دو جهت کاملاً تثبیت کنید. (شکل ۲۴)

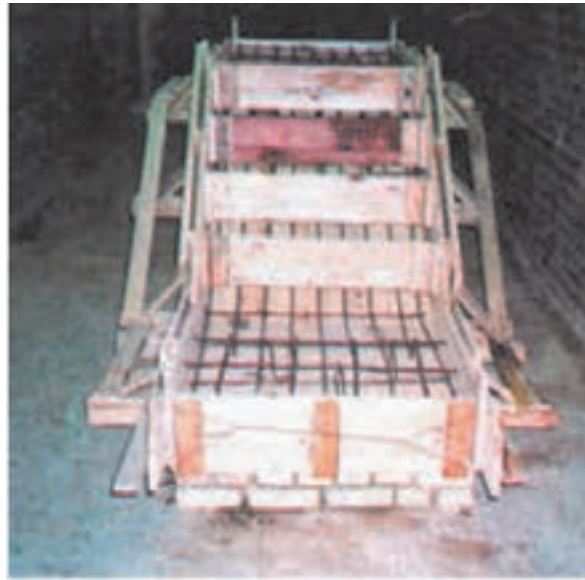
▲ شکل ۲۴

۳- صفحات قالب گونه پاگردهای پایین و بالا را در محل خود مستقر کرده و با استفاده از گونیای فلزی آنها را گونیا کنید و برای جلوگیری از حرکت آنها بین کمرکش گونه‌ها و پابند خارجی صفحه کف قالب، دستک‌های مناسب قرار دهید. (شکل ۲۵)

▲ شکل ۲۵

- ۴- صفحه قالب جلوی پاگردها (پایین و بالا) را به وسیله پشت‌بند مرتبط، به گونه‌های پاگرد متصل کنید.
- ۵- صفحه قالب گونه‌های پله را به وسیله کمرکش و پابند خارجی صفحه قالب رمپ و دستک‌های مناسب مستقر و گونیا کنید.
- ۶- پس از استقرار و کنترل صحت قالب و تثبیت کامل آن، روی صفحات گونه‌های پله (قسمت داخلی)، خطوط پیشانی و کف پله را با استفاده از تراز دقیق و گونیا، رسم کنید.
- ۷- مطابق شکل ۲۶ پشت‌بندهایی در سطح داخلی گونه‌های پله کاملاً به صورت قائم نصب کنید. این پشت‌بندها وسیله نگهداری صفحات قالب پیشانی پله‌ها هستند. فاصله لبه صاف آنها از خط ترسیم شده عمودی (پیشانی پله) به اندازه ضخامت صفحه قالب پیشانی است.

شکل ۲۵ ▲

سر میخ‌های اتصال این پشت‌بندها برای باز کردن قالب تا انتها کوبیده نشود.

توجه کنید

- ۸- تعداد ۹ عدد میلگردهای پوزیسیون ۲ را با ۶ عدد از پوزیسیون‌های ۵، به فاصله محور تا محور، ۱۰ سانتی‌متر از همدیگر، مونتاژ کنید و پس از بستن فاصله نگهدار، آنها را بر روی کف پاگرد بالایی مستقر کنید.
- ۹- پوزیسیون‌های ۳ و ۴ را بر اساس مقاطع A-A، B-B و C-C (شکل‌های ۱۵، ۱۶ و ۱۷) به وسیله پوزیسیون‌های ۵ در محل‌های پیش‌بینی شده مونتاژ کرده با نصب فاصله نگهدارها، پوشش لازم را ایجاد کنید.
- ۱۰- پوزیسیون شماره ۳ را با ساخت و اتصال تعدادی خرک، در ارتفاع لازم و در فاصله مناسب از کف پاگردها نگه دارید.
- ۱۱- پوزیسیون شماره ۱ را به میلگردهای شماره ۵ متصل کنید و در محل مربوط قرار دهید.
- ۱۲- فاصله نگهدارهای لازم را برای ایجاد پوشش جانبی، در کناره‌های مختلف نصب کنید.

۱۳- قالب‌های پیشانی پله‌ها را به پشت‌بندهای متصل شده به گونه‌های پله میخ‌کوبی کنید.
۱۴- قسمت‌های مختلف کار را مجدداً بررسی کرده و کار را برای ارزشیابی به هنرآموزان خود ارائه کنید.

گام چهارم: باز کردن قالب

قالب‌های پیشانی پله‌ها را با خارج کردن میخ‌های پشت‌بندهای نگهدارنده آنها، به آرامی از قالب گونه جدا کنید. با باز کردن پابندهای خارجی گونه‌ها، دستک‌های مربوط را جدا کرده سپس با باز کردن پابندهای داخلی، گونه‌ها را بردارید.

پس از جداسازی چپ و راست‌ها از شمع‌ها، با کشیدن میخ‌های گوه شمع‌های پاگرد فوقانی، این شمع‌ها را آزاد کرده کف قالب پاگرد فوقانی را جدا کنید.

صفحه قالب رمپ پله و پاگرد پایین را به روش مذکور باز کنید.

از این مرحله به بعد، مطابق مطالب آموزش داده شده در باز کردن تیر بتنی عمل کنید.

ارزشیابی شایستگی اجرای پله

شرح کار:

مطابق نقشه، وسایل و ابزار مورد نیاز و مقدار مصالح لازم را برآورد نموده و آرماتوربندی و قالب‌بندی پله بتنی را اجرا و کنترل نماید.

استاندارد عملکرد:

با استفاده از نقشه، ابزار و مصالح لازم مطابق مبحث نهم مقررات ملی ساختمان، آرماتوربندی و قالب‌بندی پله بتنی را اجرا نماید.

شاخص‌ها:

رعایت اصول ایمنی، برش و خم میلگرد مطابق استاندارد، مونتاژ مطابق نقشه، عدم وجود درز در قالب، رعایت شیب و ابعاد قالب و کنترل کدهای ارتفاعی و رعایت پوشش بتن در مدت زمان ۶ ساعت.

شرایط انجام کار و ابزار و تجهیزات:

شرایط: ابزار و وسایل مورد نیاز را از انبار تحویل گرفته و با استفاده از مصالح موجود در کارگاه، پله را طبق نقشه اجرا نماید.

ابزار و تجهیزات: با توجه به نقشه، انتخاب ابزار و وسایل لازم به عهده هنرجو است.

معیار شایستگی:

ردیف	مرحله کار	حداقل نمره قبولی از ۳	نمره هنرجو
۱	بررسی نقشه و متره مصالح	۲	
۲	انتخاب وسایل لازم	۲	
۳	ساخت و مونتاژ اجزای قالب	۲	
۴	بریدن، خم کردن و مونتاژ میلگردها مطابق نقشه	۲	
۵	مونتاژ کل کار و کنترل‌های لازم	۲	
	شایستگی‌های غیرفنی، ایمنی، بهداشت، توجهات زیست محیطی و نگرش: رعایت ایمنی و بهداشت محیط کار، لباس کار مناسب، دقت اجرا، جمع‌آوری زباله، مدیریت کیفیت، مسئولیت‌پذیری، تصمیم‌گیری، مدیریت مواد و تجهیزات، مدیریت زمان.	۲	
	میانگین نمرات		*

* حداقل میانگین نمرات هنرجو برای قبولی و کسب شایستگی، ۲ می‌باشد.

۱. مختاری، مالک و همکاران، استاندارد شایستگی حرفه ساختمان، سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی، دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کاردانش، ۱۳۹۲.
۲. مختاری، مالک و همکاران، استاندارد ارزشیابی حرفه ساختمان، سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی، دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کاردانش، ۱۳۹۳.
۳. مختاری، مالک و همکاران، راهنمای برنامه درسی ساختمان، سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی، دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کاردانش، ۱۳۹۴.
۴. نوری‌فرد، علی اکبر و همکاران، تکنولوژی و کارگاه قالب‌بندی و آرماتور، شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران، ۱۳۹۵.
۵. پیدایش، منصور و همکاران، فناوری ساختمان‌های بتنی، شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران، ۱۳۹۵.
۶. مبحث نهم مقررات ملی ساختمان، دفتر مقررات ملی ساختمان، ویرایش دوم، ۱۳۹۲.
۷. مبحث دوازدهم مقررات ملی ساختمان، دفتر مقررات ملی ساختمان، ویرایش دوم، ۱۳۹۲.

و سایت‌های اینترنتی معتبر و منابع مختلف دیگر.

سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی جهت ایفای نقش خطیر خود در اجرای سند تحول بنیادین در آموزش و پرورش و برنامه درسی ملی جمهوری اسلامی ایران، مشارکت معلمان را به‌عنوان یک سیاست اجرایی مهم دنبال می‌کند. برای تحقق این امر در اقدامی نوآورانه سامانه تعاملی بر خط اعتبارسنجی کتاب‌های درسی راه‌اندازی شد تا با دریافت نظرات معلمان درباره کتاب‌های درسی نونگاشت، کتاب‌های درسی را در اولین سال چاپ، با کمترین اشکال به دانش‌آموزان و معلمان ارجمند تقدیم نماید. در انجام مطلوب این فرایند، همکاران گروه تحلیل محتوای آموزشی و پرورشی استان‌ها، گروه‌های آموزشی، دبیرخانه راهبری دروس و مدیریت محترم پروژه آقای محسن باهو نقش سازنده‌ای را بر عهده داشتند. ضمن ارج نهادن به تلاش تمامی این همکاران، اسامی دبیران و هنرآموزانی که تلاش مضاعفی را در این زمینه داشته و با ارائه نظرات خود سازمان را در بهبود محتوای این کتاب یاری کرده‌اند به شرح زیر اعلام می‌شود.

کتاب اسکلت‌سازی ساختمان - کد ۲۱۱۲۰۷

ردیف	نام و نام خانوادگی	استان محل خدمت	ردیف	نام و نام خانوادگی	استان محل خدمت
۱	جلال رزاقی	آذربایجان شرقی	۱۴	علی اصغر سروی	یزد
۲	ابوالفضل عرب	سمنان	۱۵	رضا مقیمی	مازندران
۳	محمد سعیدی یگانه	همدان	۱۶	سیروس انصاری پور	هرمزگان
۴	سید منصور گلستانه میردامادی	اصفهان	۱۷	سعید نظری	البرز
۵	محمد فائق نژاد	خراسان جنوبی	۱۸	مهدی پورزنگی آبادی	کرمان
۶	علیرضا دولابی	خراسان رضوی	۱۹	حسن ضیاءالدینی	کرمان
۷	عباس تیموری	زنجان	۲۰	محمد کفیلی	آذربایجان غربی
۸	محمد علی قاسمی	کرمانشاه	۲۱	سید هیمن محمودی	کردستان
۹	فریدون مهدوی	قزوین	۲۲	محمد اسکندری	شهرستان‌های تهران
۱۰	سیروس رستگار کشکولی	فارس	۲۳	حسن نعمتی	شهر تهران
۱۱	علیمرد جوزیان	ایلام	۲۴	مالک موحدزاده	بوشهر
۱۲	مهدی هاشملو	البرز	۲۵	محمد رضا اسکندری	مرکزی
۱۳	هادی ریاحی	گلستان	۲۶	سید کمال رضوی جمعالی	چهارمحال و بختیاری

بهنر آموزان محترم، بهنرجویان عزیز و اولیای آنان می‌توانند نظرهای اصلاحی خود را درباره مطالب این کتاب از طریق نامه
برنشانی تهران - صندوق پستی ۴۸۷۴ / ۱۵۸۷۵ - گروه درسی مربوط و یا پیام‌نگار tvoccd@roshd.ir ارسال نمایند.

وب‌گاه: www.tvoccd.medu.ir

دفترتالیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کارداش